

Anticholinerge belasting

Anticholinerge bijwerkingen berusten op een ongewenste blokkade van cholinerge receptoren. Er zijn sterke aanwijzingen dat anticholinergica of medicatie met een anticholinergisch effect, bijvoorbeeld tricyclische antidepressiva, bij langdurig gebruik (> drie jaar) een significant verhoogd risico geven op dementie. Hoe hoger de dosering, of hoe sterker het anticholinergisch effect, hoe hoger het risico op dementie.

Het is onduidelijk of na het staken van het betreffende medicament, langer dan drie jaar gebruikt, de mate van risico zich weer herstelt. Het is daarom aan te raden om bij het voorschrijven van medicatie met een anticholinerg effect te letten op eventuele anticholinerg werkende comedatie en de indicatie voor langdurig gebruik regelmatig te evalueren.

Via de volgende link is het mogelijk om automatisch anticholinerge belasting en daarmee het risico op cognitieve effecten en zelfs delier uit te rekenen.

<http://www.acbcalc.com>

De Anticholinergic Cognitive Burden (ACB) schaal geeft een indicatie van de negatieve effecten van de anticholinerge belasting van gebruikte medicatie op o.a. cognitie. Geneesmiddelen zonder anticholinerge activiteit krijgen een score nul. Middelen met een mogelijk negatief effect krijgen een score 1 en middelen met een bewezen negatief effect krijgen een score 2 of 3. Een score ≥ 3 suggereert een verhoogde anticholinerge activiteit maar in recent onderzoek was een score ≥ 1.5 al geassocieerd met cognitieve achteruitgang bij oudere patiënten met schizofrenie.

Advies

Patiënt heeft een score van

Behandeling zou moeten bestaan uit het verminderen van anticholinerg werkende medicatie.

Alternatief voor anticholinergica bij urine-incontinentie:

Alternatief voor flavoxaat (urispas) is mogelijk Mirabegron. Dit is therapeutisch gelijkwaardig aan de anticholinergica, maar er is minder ervaring mee in de eerstelijnszorg. Mirabegron heeft geen anticholinerge werking maar kan cardiovasculaire bijwerkingen geven, waarvan hypertensie een belangrijke is. Er wordt daarom geadviseerd om vóór aanvang van en met regelmaat tijdens de behandeling met mirabegron de bloeddruk te meten.

Referentie

Gray, S.L., Anderson M.L., et al. (2015) Cumulative use of strong anticholinergic medications and incidence dementia. *JAMA intern med.* 175(3): 401–407, 2015

Egberts A., Mattace Raso F. (2018) Anticholinerge medicatie en delirium. *Psyfar* 12 juni 2018

Laatste revisie datum

10-07-2019

Trefwoorden¹

Anticholinergica

Anticholinerge belasting

¹ © 2019 M. de Ruijter

Achtergrond info anticholinerge bijwerkingen:

perifeer	centraal
droge mond	concentratiestoornissen
verminderde zweetsecretie	duizeligheid
droge huid	hallucinaties
accommodatiestoornissen	vermoeidheid
wazig zien	cognitieve achteruitgang
verhoogde intra-oculaire druk	delier
mictiestoornissen	verergering psychose
obstipatie	
palpitaties	
tachycardie	